

WSKAŹNIKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU – SDI

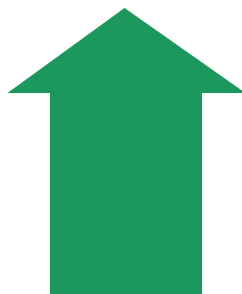
WSKAŹNIKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Zdefiniowany przez Eurostat zestaw Wskaźników Zrównoważonego Rozwoju (*Sustainable Development Indicators - SDI*) służy do monitorowania realizacji celów Strategii Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej (*EU Sustainable Development Strategy*).

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej została zatwierdzona w maju 2001 r. przez Radę Europejską na posiedzeniu w Göteborgu, a następnie odnowiona w czerwcu 2006 r. Określa ona sposób, w jaki UE skutecznie sprosta wyzwaniom związanym ze zrównoważonym rozwojem. Dokument definiuje pożądane kierunki zmian w perspektywie długoterminowej w sferach: społecznej, gospodarczej i środowiskowej, jak również sposoby ich osiągnięcia.

U źródeł idei zrównoważonego rozwoju znajdują się dwa kluczowe pojęcia: podstawowe potrzeby (których zaspokojenie wobec najbiedniejszych na świecie powinno stanowić priorytet) i ograniczone możliwości (wynikające z zasobów, jakimi dysponuje Ziemia).

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

**ROZWÓJ
GOSPODARCZY**

**OCHRONA
ŚRODOWISKA**

**SPRAWIEDLIWOŚĆ
SPOŁECZNA**

Zrównoważony rozwój – jest to zatem taki rozwój, który dąży do poprawy jakości życia oraz zapewnienia dobrobytu obecnego pokolenia, ale jednocześnie nie zagraża możliwościom zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń. Jest on możliwy do osiągnięcia wyłącznie poprzez zintegrowanie działań w zakresie rozwoju gospodarczego, ochrony środowiska i sprawiedliwości społecznej.

WSKAŹNIKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU – SDI

Strategia Zrównoważonego Rozwoju stawia przed Unią Europejską wyzwania w ramach 7 kluczowych dziedzin:

- zmiany klimatyczne i czysta energia,
- zrównoważony transport,
- zrównoważona konsumpcja i produkcja,
- ochrona i gospodarowanie zasobami naturalnymi,
- zdrowie publiczne,
- integracja społeczna, demografia i migracja,
- wyzwania związane z globalnym ubóstwem i zrównoważonym rozwojem.

Zestawienie obszarów tematycznych i wiodących wskaźników monitorujących:

Obszary tematyczne	Wskaźnik wiodący
Rozwój społeczno-gospodarczy	Realny PKB na mieszkańca
Zrównoważona konsumpcja i produkcja	Produktywność zasobów
Włączenie społeczne	Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
Zmiany demograficzne	Wskaźnik zatrudnienia pracowników w starszym wieku
Zdrowie publiczne	Oczekiwana długość życia w chwili urodzenia
Zmiana klimatu i energia	Emisja gazów cieplarnianych Udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto Zużycie energii pierwotnej
Transport zorganizowany z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju	Zużycie energii w transporcie w stosunku do PKB
Zasoby naturalne	Występowanie pospolitych gatunków ptaków
Globalne partnerstwo	Oficjalna pomoc rozwojowa
Dobre rządzenie	[Brak wskaźnika wiodącego]

Wskaźniki zrównoważonego rozwoju można zaprezentować za pomocą „piramidy”, tj. z podziałem na trzy poziomy odzwierciedlające ich hierarchię. Na szczycie piramidy znajduje się 10 wskaźników wiodących (tzw. *Headline Indicators*), monitorujących ogólne cele związane z kluczowymi wyzwaniami Strategii Zrównoważonego Rozwoju. Na drugim poziomie piramidy znajduje się blisko 40 wskaźników dotyczących celów operacyjnych (*Operational indicators*), natomiast trzeci poziom obejmuje prawie 80 wskaźników obrazujących działania (*Explanatory indicators*) będące uszczegółowieniem wskaźników wiodących.

WSKAŹNIKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU – SDI

W skład zestawu wskaźników zrównoważonego rozwoju wchodzi również grupa tzw. wskaźników kontekstowych (*Contextual indicators*). Nie służą one bezpośrednio do monitorowania celów strategii. Są one trudne do interpretacji w sposób normatywny, jednak zapewniają wartościowe tło informacyjne dla zjawisk mających bezpośredni związek ze zrównoważonym rozwojem i mogą być przydatne dla celów analitycznych.

Pomiar postępów w dążeniu i osiągnięciu zrównoważonego rozwoju jest integralną częścią Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE. Na podstawie unijnego zestawu wskaźników zrównoważonego rozwoju Eurostat sporządza co dwa lata **raport monitorujący**. Dotychczas opublikowano 6 raportów monitorujących – ostatni w 2015 r.

Aktywności związane z monitorowaniem zrównoważonego rozwoju podejmowane są również przez inne międzynarodowe organizacje, takie jak OECD czy ONZ. W realizację niektórych z nich, np. w proces uzgadniania kształtu Agendy Rozwoju 2030, zaangażowany jest również EUROSTAT (jako organizacja odpowiedzialna za statystykę Unii Europejskiej). Agenda została przyjęta przez państwa członkowskie ONZ podczas Szczytu Zrównoważonego Rozwoju we wrześniu 2015 r. w Nowym Jorku. EUROSTAT uczestniczy również w procesie wypracowywania listy wskaźników globalnych monitorujących ustanowione Agendą cele SDGs (Sustainable Development Goals – SDGs). Działania te polegają na opiniowaniu zaproponowanych przez ONZ wskaźników pod kątem ich dostępności lub możliwości ich opracowania na poziomie Unii Europejskiej. Wspólne stanowisko UE jest ustalane przy zaangażowaniu wszystkich Państw Członkowskich UE.

WSKAŹNIKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU – SDI

W Polsce brak jest odrębnej strategii zrównoważonego rozwoju kraju, jednakże w wielu dokumentach strategicznych określone zostały w perspektywie długookresowej cele społeczno-gospodarcze oraz kierunki działań zgodne z zasadą trwałego i zrównoważonego rozwoju, uwzględniające spójność społeczną, ekonomiczną i ekologiczną, które stały się podstawą doboru wskaźników do monitorowania ich realizacji.

Prace w zakresie wskaźników zrównoważonego rozwoju dla Polski prowadzone są w ramach statystyki publicznej. W 2009 r. pomiędzy Komisją Wspólnot Europejskich a Głównym Urzędem Statystycznym została zawarta Umowa o dotację, która zakładała realizację projektu wspierającego opracowanie, rozwijanie i wdrażanie polskiego zestawu wskaźników monitorujących zrównoważony rozwój.

Wyniki prowadzonych prac w ramach projektu zaprezentowano w wydanej w 2011 r. publikacji pt.: **„Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski”**, zawierającej zestaw 76 wskaźników.

Zestaw ten stanowił punkt wyjściowy do dalszych prac, których efektem jest poszerzona o 56 nowych wskaźników lista prezentowana w **publikacji z 2015 r.**

ZOBACZ RÓWNIEŻ:

Więcej informacji na temat wskaźników zrównoważonego rozwoju, wraz z danymi dla Unii Europejskiej oraz poszczególnych krajów członkowskich, można znaleźć na stronie Eurostatu pod adresem: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/indicators>